

Jurnalul National – 4 martie 2008

Ministerul Adevărului

de Gabriela Boeriu

Realizatoarea Lucia Hossu Longin a filmat pentru proiectul "Reconstituiri" în birourile Jurnalului Național. Aici funcționau pe vremuri instituțiile cenzurii.

- **Jurnalul Național: Memorialul Durerii nu s-a mai reluat. Ați pus punct limpezirii trecutului?**

Lucia Hossu Longin. TVR Cultural a reluat colecția celor 36 de episoade, editate într-o carte, însoțită de DVD-uri sub prestigioasele embleme ale Editurii „Humanitas” și TVR Media.

Să menționez că tipărirea „Memorialului Durerii” – „O istorie care nu se învață la școală” a fost posibilă prin susținerea editorială și financiară a Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR)

Aceste 36 de filme se difuzează în reluare duminica la ora 18.00, pe TVR Cultural , un post pe care îl apreciez foarte mult pentru densitatea de intelectuali, prezenți seară de seară și pentru strategia de programe.

N-am pus însă punct investigării trecutului. Lucrez cu o echipă excepțională a fostului studio de film la un proiect de 6 documentare numit „Reconstituiri”, care se va difuza săptămânal începând din 10 aprilie a.c. , pe TVR1.

Să menționez că acest proiect a fost printre primele aprobate de doamna Dana Deac, directoarea TVR1, care și-a dat seama de valoarea ideii. E o mare profesionistă. N-am avut bani suficienți, dar IICCR ne-a ajutat, scormonirea în pământul memoriei fiind o misie a acestui institut.

Sunt documentare politice, de cercetare și de investigație asupra unor cazuri, dosare, evenimente (numiți-le cum vreți) peste care s-a așternut praful istoriei. Decopertăm aceste dosare și încercăm să privim evenimentele și personalitățile din perspectiva acestor ani. Am avut acces la arhive și am putut ajunge la alte adevăruri decât cele enunțate în trecut.

În fiecare dosar sunt victime. Morți sau persoane care au pățimit în timpul regimului comunist. Și în fiecare dosar se află munți de falsuri, de legende, de trucaje.

Bunăoară s-a știut, în România anului 1959, că la 31 august, la Berlin, a fost arestat în sectorul democrat al orașului, un român, Oliviu Beldeanu. În formularea „Scânteii”, „un legionar notoriu care acum trei ani a organizat și condus atacul terorist săvârșit împotriva legăției Republicii Populare Române din Berna”.

Se spune, cităm, „că în momentul descoperirii sale Beldeanu avea asupra sa două arme. El a opus rezistență organelor germane de securitate deschizând focul împotriva celor ce-l percheziționau”.

În realitate, Oliviu Beldeanu era un luptător anticomunist, prea tânăr pentru a fi legionar (avea în 1955, 30 de ani), cel care a fost judecat la Berna, împreună cu alți patru români pentru ceea ce Occidentul numea „bătălia libertății”; ocuparea unei legații care s-a vădit a fi o oficiină de spionaj pentru Moscova. A fost condamnat la Berna în 1956 la patru ani detenție și eliberat după trei ani, pentru bună purtare.

În acel august 1959, securitatea română îi organizează o capcană, reușind, cu sprijinul STASI, să-l răpească din Berlinul de Vest, să-l aducă în țară, să-l ancheteze și să-l execute, la Jilava, în februarie 1961.

În arhiva CNSAS există documente care atestă complicitatea Ministerului Securității de Stat al Republicii Democrate Germane la reușita acestui rapt.

E vorba de raportul ministrului Afacerilor Interne, al lui Alexandru Drăghici, către conducerea superioară de stat și de partid (nota MAI – UM 0123/I – 6 septembrie 1959) prin care se descrie acțiunea, condusă de colonel Nicolae Doicaru și colonel Aurel Moș de la DIE. Acțiune girată și de general-locotenent Mielke, ministrul Securității de Stat a RDG.

Această investigație îi aparține consultantului filmului, istoricului Stejărel Olaru, cel care a și scris o carte despre atacul de la Berna.

Aproape 50 de ani s-a păstrat misterul asupra răpirii lui Oliviu Beldeanu. Filmul nostru rostește adevărul, bazându-se pe documente și pe mărturiile a doi dintre tovarășii lui Beldeanu. Pe unul l-am adus din Spania, are 90 de ani, dar a venit la Berna...

- **Vă pregătiți pentru o plecare peste Ocean, în Statele Unite! Este tot un proiect din seria celor șase?**

Da. Este filmul „Culianu în țara lui Ceaușescu”, un documentar care pornește de la Iași, trece prin București și se oprește la Chicago, locul în care marele istoric al religiilor, profesorul Ioan Petru Culianu este asasinat în 21 mai 1991. Avem elemente noi care ne apropie de identitatea celui care a apăsat pe trăgaciul unui Beretta 0,25 și l-a ucis.

- **Ați filmat recent și în Casa Presei chiar în birourile Jurnalului Național...Ne puteți dezvălui subiectul acestui documentar?**

Tot din această serie face parte. Se cheamă „Ministerul Adevărului” și este o reconstituire a instituției cenzurii căruia i-au căzut victime cărți, filme, spectacole și pe care un istoric literar o asemuia cu un șarpe boa care înghițea toată cultura română. Nu mai era brutală ca-n anii 50, doar extrem de eficientă în păstrarea purității ideologice. Reconfigurăm „arestarea” unei opere cinematografice, în anul 1983, e vorba de „Faleze de nisip”, în regia lui Dan Pița, retrasă de pe ecrane după trei zile de la premieră. Luni de zile nu s-a știut care e vinovăția filmului până în august 1983, când la Consfătuirea de lucru de la Mangalia, Ceaușescu atacă filmul, arătând de ce era indezirabil și incriminându-i pe scenarist și pe regizor. Filmul n-a fost topit, precum cărțile, dar retrimis la masa de montaj pentru a fi curățat de secvențele dușmănoase. Chiar și așa, nu a mai rulat pe ecrane, decât după 1990.

- **Ați avut de curând o premieră – un film consacrat marelui scriitor de obârșie română și de cultură franceză Eugen Ionesco. A fost un eveniment.**

Este prima biografie filmică a lui Ionesco în România . Am avut exclusivitate să filmăm colecția de fotografii și documente a familiei. De zece ani m-am chinuit să realizez acest documentar. Îi sunt recunoscătoare fiicei dramaturgului, doamnei Marie France Ionesco, care a acceptat să ne dea un interviu, tot în exclusivitate.

Tema filmului este dacă vreți, leitmotivul vieții lui Ionesco, neliniștea metafizică în fața morții, temă ce îi străbate dramaturgia. Ultimul gând al lui Ionesco, publicat în „le Figaro”, la 1 octombrie 1993 este o rugă către divinitate: „Dumnezeul meu, fă-mă să cred în tine”.

Și la acest film am beneficiat de o susținere financiară, în afara TVR, din partea Ambasadei Franței la București. De altfel, filmul se va difuza în cadrul săptămânii Filmului documentar româno-francez la Institutul Cultural Francez în 14 martie a.c. și de asemenea la teatrul „La Houchette” din Paris (teatrul unde de 50 de ani neîntrerupt i se joacă piesele marelui scriitor). Institutul Cultural Român din capitala Franței organizează două seri „Ionesco” cu proiecția filmului în 10 și 11 aprilie a.c., la care suntem invitați eu și regizorul filmului, Dan Necșulea.

- **Nu vă plângeți de proiecte....**

Nu, niciodată n-am fost în criză de subiecte. Din păcate, resursele financiare sunt modeste. Televiziunea condusă de Alexandru Sassu ne susține, dar din păcate noul președinte a preluat o instituție cu grave probleme financiare, pe care în timp le va rezolva. Dar, în timp. Din acest motiv, suferă cel mai mult producția de filme artistice, documentare, seriale, teatru. Am sperat că voi obține o creditare din partea CNC.

Sunt mâhnită că două proiecte de documentare înaintate la concursul de scenarii al CNC au fost sub linie. Cel mai tare m-a revoltat faptul că producătorul acestor documentare, omul care a produs peste 100 de filme din seria „Memorialului Durerii”, care a condus un departament de film timp de aproape zece ani, care a semnat intrarea în producție a „Decreșeilor” și a altor zeci de documentare premiate cu premii UCIN și premii internaționale a fost cotelat cu nota O. El și societatea lui, „Dan Vinci Film”. Explicația? Opinia amatoricească a funcționarilor CNC care argumentează că produsele de televiziune nu se joacă în sală și n-au număr de spectatori. Deci, producătorul n-are succes. Descoperi că la CNC, unde ar trebui să fie metropola filmului sunt niște concepții, care țin de o viziune „Pocreaca”. Dar acest subiect merită o tratare aparte. Nu folosesc cuvinte tari pentru că aș fi avut un eșec ci pentru că nu poți distribui miliarde din banii publici după criteriile de junglă. Și nimeni să nu te tragă la răspundere.

- **N-ați depus contestație?**

Sigur, am depus-o. Dar cum nu există instituția concursului, bazată pe valoare și competiție corectă, nu există nici instituția contestației.

17 ani am lucrat documentare fără să beneficiaz decât de susținerea unor prieteni, de ce m-aș iluziona că aceste proiecte interesează Ministerul Culturii sau CNC-ul? Că ar recunoaște astfel,

încurajând proiecte bune, tot ceea ce am făcut la Televiziunea Publică în folosul memoriei și al filmului românesc? Nu-mi fac iluzii.

Momentul pe care-l traversăm, de erodare dureroasă a vieții noastre, te obligă să lași deoparte idealitatea.

Într-o piață de film dirijată de gangsteri nu vom putea pătrunde niciodată. Sper, nădăjduiesc, ca tinerii noului val să aducă cinema-ul românesc la standardele de transparență, valoare și integritate impuse de o cinematografie europeană.

<http://www.jurnalul.ro/articole/118531/ministerul-adevarului>

cotidianul.ro

Cotidianul – 8 aprilie 2008

„SIE nu vrea sa dea dosarul lui Culianu“

de Mirela Corlatan

Dosarul de urmarire in exil a lui Ioan Petru Culianu este tinut sub obroc de SIE, acuza Lucia Hossu-Longin, realizatoarea unui amplu documentar despre istoricul roman.

„Este inadmisibil ca SIE sa spuna ca nu are acest dosar cind este clar ca el a fost urmarit imediat cum a plecat in strainatate. O demonstreaza dosarul de urmarire ce-i fusese deschis la 20 de ani, aflat la CNSAS, si in care se vede cum i-a fost interceptata corespondenta si dupa plecarea din tara“, spune Lucia Hossu-Longin, referindu-se la trecutul lui Ioan Petru Culianu.

Insusi acest raspuns demonstreaza, crede realizatoarea, implicarea serviciilor secrete din Romania in asasinarea lui Culianu pe 21 mai 1991, la Chicago. „Toate interviurile realizate in Statele Unite pentru acest documentar, cu reprezentanti ai politiei campusului si din Chicago, arata ca a fost vorba de o executie politica, de tip kaghebist, care a fost determinata de ceea ce scria Culianu in citeva publicatii impotriva represiunii comuniste si a politiei politice din Europa de Est“, spune Lucia Hossu-Longin.

Motivul care sta la baza acestui raspuns, banuieste ea, este acela ca multi ofiteri ce apar in acest dosar sint inca activi.

Documentarul despre Culianu aduce la lumina si amenintarile care au precedat crima, incepind cu spargerea apartamentului profesorului in noiembrie 1990 si terminind cu telefonul primit la Drake Hotel in aprilie 1991, o data cu vizita Casei Regale a Romaniei la Chicago. „Executia s-a produs in mod simbolic pe 21 mai, de ziua Sfantilor Imparati Constantin si Elena, mama lui Culianu purtind acest nume.

De asemenea, executia intr-o toaleta face parte din strategia generala de batjocorire a victimelor“, spune Lucia Hossu-Longin, care, desi si-a conceput documentarul in doua episoade a cite 50 de minute, nu a reusit sa vorbeasca si cu logodnica lui Culianu.

„Hilary Wiesler, care era studenta lui, s-a retras imediat dupa asasinat la Paris si refuza sa vorbeasca, fapt ce arata ca inca este profund marcata de cele intimplate“, spune Lucia Hossu-Longin. Filmul releva si faptul ca politia americana nu a inaintat deloc in ancheta, care nu este totusi inchisa.

Filmul despre Culianu face parte dintr-o serie de sase documentare, intitulata „Reconstituiri“, finantate de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului si TVR 1, cu un buget de 75.000 de euro, si care vor fi difuzate incepind de joi seara. Celelalte documentare vizeaza alte cazuri, la fel de controversate, de crime comise insa in perioada comunista.

Este vorba, printre altele, de exterminarea in inchisoare a doctorului Gheorghe Placinteanu, iubitul Licai Gheorghiu, fiica lui Gheorghiu-Dej, ca urmare a refuzului acestuia din urma de a accepta relatia celor doi.

„Abia acum au iesit la iveala documente care arata implicarea directa a Securitatii in acest caz, la comanda ministrului Alexandru Draghici, care a si fost demis in 1968 pentru asta“, spune Lucia Hossu-Longin. Alt film vizeaza atacul impotriva legatiei romane de la Berna, comis de cinci imigranti romani, pentru a atrage atentia asupra crimelor comise de comunisti in Romania.

„Ion Ratiu a mobilizat exilul pentru a-i apara pe cei cinci si Oliviu Beldeanu, liderul lor, a scapat dupa patru ani de inchisoare. A fost rapit insa nu mult timp dupa aceea de Securitate, in colaborare cu Stasi, adus in tara si executat la Jilava in 1960, la 36 de ani“, spune Lucia Hossu-Longin.

http://www.cotidianul.ro/sie_nu_vrea_sa_dea_dosarul_lui_culianu-43014.html

TVR – 9 aprilie 2008

Documentar despre moartea lui I.P. Culianu

Realizatoarea de televiziune Lucia Hossu Longin lucrează la un documentar despre moartea lui Ioan Petru Culianu, care va fi difuzat luna viitoare la TVR 1.

Celebrul profesor de istoria religiilor a fost ucis la 21 mai 1991, la Chicago, în toaleta de la Divinity School, universitatea la care predă.

Crima, comisă probabil din motive politice, a rămas neelucidată și stârnește la fel de multe întrebări ca acum 17 ani.

<http://www.tvr.ro/articol.php?id=34670&c=47>

REALITATEA

ROMÂNESCĂ

Cotidian național de informație și atitudine

Realitatea Romaneasca – 10 aprilie 2008

Lucia Hossu Longin duce "Memorialul durerii" la Paris

de Ivana Vlad

Asociația Connexion Roumanie și Casa Romaneasca din Paris lansează, sâmbătă, volumul "Memorialul durerii: O istorie care nu se învață acasă" și colecția de 36 de DVD-uri, în prezența autoarei Lucia Hossu Longin și a producătorului Dan Necșulea.

Lucia Hossu Longin, realizatoarea documentarului "Memorialul durerii", difuzat de postul public de televiziune TVR începând din august 1991, a filmat peste 150 de episoade consacrate represiunii din închisorile politice comuniste, distrugerii elitelor, rezistenței anticomuniste. Cele 36 de DVD-uri conțin documentarele cunoscutului serial produs și difuzat de Televiziunea Română.

Volumul și setul de DVD-uri, editate de Humanitas și TVR Media, reprezintă "acel proces al comunismului care nu a avut loc în România".

Unele dintre personajele serialului - Paul Goma, Remus Radina, Sergiu Grossu, Cicerone Ionitoiu - trăiesc sau au trăit la Paris.

Casa Romaneasca, organizație cu peste 25 de ani de tradiție în capitala Franței, și Connexion Roumanie, asociație pentru promovarea culturii române în Franța, aduc, prin lansarea volumului și a colecției de DVD-uri, un omagiu luptătorilor pentru libertate.

Miercuri, realizatoarea Lucia Hossu Longin a lansat seria de documentare "Reconstituiri", care a fost finanțată de Televiziunea Publică și Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), valoarea producției ridicându-se la 75.000 de euro.

TVR 1 difuzează, începând de joi, de la ora 20.45, o serie de șase documentare centrate pe aspectele necunoscute ale unor evenimente din perioada comunistă, intitulată "Reconstituiri", proiectul aparținându-i realizatoarei Lucia Hossu Longin.

http://www.realitatearomaneasca.ro/content.php?c=articole&id_categorie=8&articol_id=9490&article=lucia+hossu+longin+duce+memorialul+durerii+la+paris